

LXXII.

Forflag til Lov

om

Oprettelsen af en Statskole for Kvinders Uddannelse
til Lærerinder.

(Fremfat i Landstinget den 23de Oktober 1891 af Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet (V. o. S.))

§ 1.

For Statskassens Regning oprettes i Sjælland en Statskole for Kvinder, der uddanne sig til Lærerinder. Til Elevernes Oplærelse i praktisk Skolegerning oprettes og drives ligeledes for Statens Regning i Forbindelse med Lærerindeskolen en Forskole for 30—40 Børn i en Alder fra 7—10 Aar, delte i to Klasser. Lærerindeskolen beregnes paa at optage indtil 64 Elever, der faa Ophold og Forplejning paa Skolen; for Opholdet og Forplejningen samt Undervisningen betaler hver Elev 400 Kr. aarlig, dog kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for indtil Fjerdedelen af Elevpladserne nedsætte Betalingen for mindre bemidlede Elever til 200 Kr. aarlig for hver og for en anden Fjerdedels Bedkommende fuldstændig eftergive Betalingen, naar Forholdene maatte kræve det. Før det fyldte 18de Aar kan ingen optages som Elev. Undervisningstiden omfatter 3 Aar.

§ 2.

Ved Lærerindeskolen og den dermed forbundne Forskole ansættes: 1) en af Kongen udnævnt Forstander (eller Forstanderinde), der tillige er Førstelærer (eller Førstelærerinde), som lønnes med 4000 Kr. aarlig med et Tillæg for hver 5 Aars Tjeneste af 400 Kr., dog at Lønningen ikke kan overstige 4800 Kr., hvorhos der tillægges ham (hende) fri Bolig for en gift samt Brændsel og Belysning; 2) to Lærere, der lønnes med 1,400 Kr. aarlig hver med et Tillæg for hver 3 Aars Tjeneste af 200 Kr., dog at Lønningen ikke kan overstige 2,600 Kr., hvorhos der tillægges dem fri Bolig for en gift samt Brændsel og Belysning; 3) to Lærerinder, der lønnes med 1000 Kr. aarlig hver med et Tillæg for hver 3 Aars Tjeneste af 200 Kr., dog at Lønningen ikke kan overstige 2,200 Kr., hvorhos der tillægges dem fri Bolig for en ugift samt Kost, Badst., Brændsel og Belysning.

De nævnte Lærere og Lærerinder kunne efter 1 Aars Konstitution erholde kongelig Udnævnelse; efter 2 Aars Konstitution skulle de enten have fast Ansættelse eller træde Stillingen.

Den Tid, i hvilket en Lærer eller Lærerinde har været konstitueret, regnes ham eller hende til gode i Tjenestealder med Hensyn til Alderstillaag og ved Beregningen af Esterlon.

§ 3.

De til Honorarer for Timelærere, Funktionærer m. fl. samt til Skolens Drift medgaaende Udgifter bevilges ved de aarlige Finanslove.

§ 4.

Til Erhvervelsen af den fornødne Grund, til Opførelse af Bygninger og visse Forskning med Inventarium m. v. kan anvendes indtil 350,000 Kr.

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Udredt i Rigsdagssamlingen 1884—85 fremsattes et Lovforslag af lignende Indhold som det nærværende, se Rigsdagstidende for 1884, Tillæg A Sp. 1469 ff; det behandlede først i Landstinget (se Landstingstidende for 1884 Sp. 147 ff, Tillæg B Sp. 1281 ff, Landstingstidende Sp. 885—900, Tillæg C Sp. 529) og oversendtes derfra til Folketinget, hvor det blev henvist til et Udvalg (se Folketingstidende Sp. 1847 ff); fra Udvalget fremkom ingen Betænkning. Til Lovforslagets Begrundelse anførtes, at Staten, der ved allerhøjeste Resolution af 4. Novbr. 1859 om en Eksamen for vordende Lærereinder og senere ved Lov af 29. Marts 1867 havde kaldet kvinder til Deltagelse i det offentlige Skolevæsens Gerning, ikke havde gjort det samme for deres Uddannelse til Lærereinder, som den havde gjort for Uddannelsen af Lærere, men indskrænket sig til ved Finanslovene at bevilge Beløb (nu 15000 Kr. aarlig) til Understøttelser for kvinder, der forberedes til Lærereindeksamen paa de bestaaende private Undervisningsanstalter eller udenfor dem ved privat Undervisning. Hvor fortjenstfuldt det Arbejde end er, som de private Anstalter i de forløbne 30 Aar have ydet paa dette Omraade, formenter Ministeriet dog, at et af Staten oprettet Kvindefeminarium vilde som Normalstole ikke være uden Betydning for Arbejdet og Gerningen paa de private Undervisningsanstalter, der jo ikke vilde blive overslødige ved Oprettelsen af en Statsstole for et begrænset Antal Elever. Medens der med den nuværende Uddannelsesmaade er forbunden den store Ulempe, at mange af de kvinder, der forberede sig til Eksamen, af økonomiske Grunde ikke kunne anvende den ønskelige Tid paa deres Uddannelse, men maa gøre sig færdige til Eksamen i saa kort Tid, at de ved Overanstrengelse paadrage sig en Svækkelse, der

let kan blive af varig Karakter, vilde derimod en treaarig Uddannelse paa en Statsstole og Opholdet der under udmærkede hygiejniske Vilkaar være et stort Gode for Eleverne. Paa Statsstolen vilde der jo blive vaaget over, at Elevernes Uddannelse kom til at gaa for sig uden Overanstrengelse paa noget Punkt, og draget Omsorg for en sund legemlig Udvikling. Og for de unge kvinder vilde det være til stor Velsignelse, at de, foruden at medtage mange smukke Minder om Samlivet paa Statsstolen med Lærereinderne og Kammeraterne, kunde forlade Skolen med en grundig og sjældig Uddannelse og et sundt Helbred, for med Vist og Iver at kunne gaa til deres ingenlunde lette Fremtidsgerning i Undervisningens Tjeneste.

Ministeriet er vedblivende af den Formening, at Staten ikke bør unddrage sig den Forpligtelse, i Lighed med hvad der er sket i mange andre civiliserede Lande i og udenfor Europa, at oprette den ommeldte Statsstole og har derfor troet atter nu at burde bringe denne Sag frem. En Forbedring af vort Almue- og Borgerkolevæsen er betinget af en Forøgelse af Lærerekræfterne, og under Undervisningens Udvikling vil der blive særlig god Brug for uddannede Lærereinder til den første Undervisning, ved hvilken det er af stor Betydning, at der lægges en god Grundvold til at bygge videre paa. At Lærereinderne's Benyttelse hele Landet over er i stadig Fremgang vil fremgaa af følgende statistiske Oplysninger: I 1879 var der ansat i København 179 Lærereinder, i Købstæderne og Handelspladserne 225, paa Landet 202, ialt 606; i 1883 var der ansat henholdsvis 222, 307, 280, altsaa ialt 809; i September 1891 var der ansat ialt 1429. I de siden 1879 forløbne 12 Aar er Antallet af ansatte Lærereinder saaledes vokset fra 606 til 1429.

Og det er Ministeriets Overbevisning, at en yderligere Stigning i Benyttelsen af de kvindelige Lærerkrefter vil foregaa i Fremtiden, da Bogeskoletanken mere og mere fæster Rod hele Landet over, og Kvinden efter sine medfødte Anlæg er mere skicket til Læder af Bogeskolen end Manden.

I det nærværende Lovforslag har man udeladt den i det tidligere Lovforslag fra 1884 optagne Bestemmelse om, at Eleverne efter at have været 2 Aar paa Skolen skulde udgaa i et eller flere, højst tre Aar, for at uddanne sig videre i praktisk Skolegerning, hvorefter de skulde vende tilbage til Skolen for efter endnu et Aars Forberedelse ved denne at underkaste sig Eksamen. Uagtet man nemlig fremdeles finder det ønskeligt, at Eleverne kunde faa en saadan Afbrudelse af deres Undervisning paa Skolen, har man dog ikke troet at burde fastholde det som et ubetinget Paabud, idet det stiller sig tvivlsomt for Ministeriet, om Eleverne vilde kunne erholde Lærereindepladser, som de kunne være tjente med, naar det paa Forhaand var givet, at de efter et eller to eller tre Aars Forløb skulde forlade Pladsen igen for at vende tilbage til Statskolen til Afslutning af deres Undervisning; Eleverne vilde vel som Regel kun blive antagne som Biskarer for kortere Tid eller faa Lov til at overvære ansatte Lærereinders Undervisningstimer, saa at der næppe vilde blive nogen fylldig Lejlighed til deres Uddannelse i praktisk Skolegerning, hvorhos deres Underhold i det Tidsrum, der maatte hengaa, inden de atter optoges paa Statskolen, sikkert vilde koste dem forholdsvis meget. Naar Elevernes Indbøvelse i praktisk Skolegerning strækker sig udover de 3 Aar, der ere fastsatte for deres Ophold paa Statskolen, saaledes at de i det første Aar ere iaagttagende i Børneskolen og senere medvirkende under Lærereinderne, er der vel ogsaa fra Statens Side gjort tilstrækkeligt for deres praktiske Uddannelse, især naar det stilledes som en Betingelse for Optagelse paa Kvinde seminariet, ligesom nu ved Statsseminarierne for Mænd, at Eleverne skulde forinden Optagelsen have mindst 1 Aar slittigt og stadig Ledet eller deltaget som Hjælper i Undervisningen i en Skole samt have vist godt Forhold og Anlæg til Skolegerningen. For saa vidt Erfaringen maatte vise, at enkelte Elever kunde ønske at forlade Skolen efter 2 Aars Forløb, fordi de enten ikke have Raad eller Evner til at fortsætte Undervisningen, kunde der vel findes en Ordning af Undervisningen, hvorefter de ved Udgangen fra Skolens mellemste Klasse havde naaet en passende Af-

slutning af deres Jordannelse til de Stillingen, der senere maatte kunne aabne sig for dem. Den normale Uddannelsestid er ligesom tidligere sat til 3 Aar; Lavalderen for Optagelsen er forhøjet fra det fyldte 17de Aar til det fyldte 18de Aar, da Eksamen ikke skal kunne tages før det fyldte 21de Aar. Lærefagene ved Skolen rette sig først og fremmest efter de administrative fastsatte Forordninger til Skolelærereindeksamen; maaske kunde der være Anledning til desuden at undergive i et eller andet Fag, hvori der ikke kræves Prøve ved bemeldte Eksamen; de nærmere Bestemmelser herom formenes imidlertid at maatte forbeholdes Administrationen.

De 3 Hold, hvori Eleverne blive at inddele, bør i Reglen ikke være større end 20 Elever paa hvert Hold. Naar det samlede Elevantal i Forslaget er sat til 64, er der derved gaaet ud fra, at enkelte forlade Skolen uden helt at have gennemgaaet samme. Den samlede Undervisningstid tænkes sat til 30 Timer ugentlig for hvert Hold og til 24 Timer for hver Klasse i Døvelseskolen. Hertil vil fordrøes et Lærerepersonale, bestaaende af en Førstelærer (eller Førstelærereinde) med 18 Undervisningstimer om Ugen, 2 faste Lærere hver med 30 Timer om Ugen og 2 faste Lærereinder med henholdsvis 24 og 18 Timer om Ugen foruden Tilsyn med Skolebørnene. Den øvrige Del af Undervisningen bliver da at besørge af Faglærere. Ved Anføttelsen af Lønningerne har man i det væsentlige lagt Bestemmelserne i Loven af 1ste April 1891 for Forstanderne og Lærerne ved Statsseminarierne til Grund.

Betalingen for Eleverne, der tidligere var ansat til 250 Kr. aarlig, er nu foreslaaet forhøjet til 400 Kr. aarlig, lig det Elevkontingent, der svares paa Sorø Akademi; for at imidlertid mindre bemidlede ikke skulde være udelukkede fra at søge Optagelse paa Anstalten, har man foreslaaet Ministeriet tillagt den i Lovforslaget nævnte Besøjselse til at give en Fjerdedel af Eleverne Kontingentnedbøttelse til 200 Kr. og indrømme en anden Fjerdedel Gratistpladser.

Medens Skolen tidligere var paataent oprettet paa Sjælland ved Sundet, har man nu foreslaaet den lagt i Sylland, da der særlig i denne Landsdel er en stigende Tendens til at anfætte Lærereinder. Maaske der i Fremtiden kunde oprettes endnu et Kvinde seminarium for Statens Regning; dette kunde da saa sin Plads i Københavns Nærhed.

Udgifterne ved Oprettelsen af den foreslaaede Skole beregnes ligesom tidligere saaledes:

Til Byggegrund og Have, Bygninger, Barmeapparat, Velhæningsanlæg, Hæbeanlæg med Vej og Hegn, Brolægning m. m.	310,000 Kr.
Til Inventarielager	30,000 —
Andre Udgifter	10,000 —

Salt... 350,000 Kr.

Naar Udgiften ved den foreslaaede Anstalts aarlige Drift omtrent ligesom tidligere anslaaes til ca. 48,000 Kr., vil der efter Forslaget beregnede Indtægt af Eleverne, 16,000 Kr., behøves et Statstilskud af ca. 32,000 Kr., hvilket for hver Elev udgør 500 Kr.

Bilag.

	Antallet af Lærerinder, ansatte ved det offentlige Minnekolebæsen i Købstæderne, Handelspladserne og paa Landet.							Antallet af Lærerinder, ansatte ved private Skoler.			
	Aaret 1879	Aaret 1883.	Aaret 1889.		September 1891.			September 1891.			
			Eksaminerede.	Ueksaminerede.	3 alt.	Eksaminerede.	Ueksaminerede.	3 alt.	Eksaminerede.	Ueksaminerede.	3 alt.
Staden Kjøbenhavn..	179	222	386	"	386	433	29	462	420	57	477
Kjøbenhavns Amt ...	56	71	67	25	92	67	15	82	8	300	308
Frederiksborg — ...	21	23	16	29	45	19	29	48	3	85	88
Sorsø — ...	19	29	14	23	37	14	28	42	3	53	56
Solbælt — ...	22	27	14	29	43	14	32	46	5	59	64
Bræsto — ...	21	34	20	29	49	26	35	61	2	50	52
Bornholms — ...	12	14	11	10	21	12	18	30	4	47	51
Odense — ...	42	53	32	43	75	42	42	84	1	153	154
Svendborg — ...	23	31	16	29	45	23	30	53	4	78	82
Maribo — ...	28	37	14	23	37	17	37	54	3	56	59
Nalborg — ...	24	30	13	34	47	14	43	57	3	85	88
Hjørring — ...	13	13	7	7	14	9	8	17	6	48	54
Lilsted — ...	8	11	6	12	18	8	16	24	1	21	22
Viborg — ...	13	23	12	20	32	13	25	38	3	19	22
Narhøjs — ...	41	63	34	52	86	42	70	112	9	187	196
Randers — ...	19	29	19	26	45	24	29	53	10	94	104
Ribe — ...	24	32	6	29	35	8	35	43	1	39	40
Ringkjøbing — ...	11	31	4	14	18 ¹⁾	3	53	56 ²⁾	2	18	20
Vejele — ...	30	36	14	47	61	19	48	67	2	95	97
3 alt...	606	809	705	481	1,186	807	622	1,429 ³⁾	490	1,544	2,034

¹⁾ Ikke medregnet en Del Vinterlærerinder.

²⁾ Medregnet en Del Vinterlærerinder.

³⁾ Kjøbenhavn
 Sjælland
 Bornholm
 Fyn
 Folland-Falster
 Jylland

433	29	462
140	139	279
12	18	30
65	72	137
17	37	54
140	327	467
807	622	1,429

ere, at de selv maa sørge for deres Kost, og saa spare de derpaa, saa overser jeg ikke, at dette ikke helt vil kunne afværges; men noget vil man dog kunne bøde derpaa ved at udstyre Skolen saa meget rigeligere med Stipendier, og det vil maaste dog blive billigere alligevel. Men som sagt, jeg for mit Bedkommende skal med Fornøjelse gaa med til, hvis det vinder Tilslutning, at det bliver oprettet som en Kostskole; men Sagens Gennemførelse er efter min Mening saa vigtig, at jeg ogsaa skal være villig til at gaa med til den, selv om Tanken om Oprettelsen af en Kostskole skulde opgives. — Endelig maa jeg maaste gøre en Bemærkning med Hensyn til Betalingen, som skal ydes paa den paatænkte Anstalt. Hvis det bliver en Kostskole, saa er jo Bestemmelsen den efter Lovforslaget, at „for Opholdet og Forplejningen samt Undervisningen betaler hver Elev 400 Kr. aarlig, dog kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for indtil Fjerdedelen af Elevpladserne nedsætte Betalingen for mindre bemidlede Elever til 200 Kr. aarlig for hver og for en anden Fjerdedels Bedkommende fuldstændig eftergivne Betalingen“. Jeg tror godt, at man kan sætte den Betaling noget op; thi saa gerne jeg vil være med til at hjælpe dem, der trænge til Hjælp, altsaa understøtte de fattige Elever paa Skolen, og saa gerne jeg vil være med til at stemme for Nedsættelsen af Betalingen til det halve for et Antal af dem og stemme for Oprettelsen af en Del Fripladser, forekommer det mig dog ikke, at der er Anledning til at gøre det saa billigt for dem, der have Raad til at betale. Da Lovforslaget om Oprettelsen af et Kvindese-minarium sidste Gang var for i Lands-tinget, blev Prisen ogsaa forhøjet til 500 Kr., altsaa Nedsættelsen til det halve til 250 Kr. Efter Udvælgets Forslag blev det vedtaget her ved anden Behandling. Det er jo imidlertid kun et mindre Spørgsmaal, som man jo vel let vil kunne komme ud over.

Men saa maa det endelig til Slutning være mig tilladt at sige blot et Par Ord om den paatænkte Skoles Veligheden. I det Forslag, som var forelagt Landstinget i For-aaret, var der fremhævet, at man skulde lægge Skolen paa et Sted, hvis naturlige Omgivelser kunde øve sin forædlende Indflydelse paa Eleverne. Jeg maa tilstaa, at jeg har adskillig Betænkelighed ved den Tanke; thi det store Flertal af de Elever, som ville komme til at udgaa fra denne Skole, ville rimeligvis komme til at virke under Forhold, hvor Naturfærdigheder mangler. Det vil blive i Midtjylland og Vestjylland, hvor man fortrinsvis maa tænke sig, at

Eleverne ville komme til at virke. Jeg finder ikke, at Vestjylland mangler Naturfærdighed — jeg elsker Vestjylland — men det er Naturfærdighed af en anden Art, end den, man her har tænkt paa, og jeg tror, at man skal være lidt varsom med at lade Lærere, som skulde tænke sig at tilbringe hele deres Liv ude i Vest- eller Midtjyllands Egne, tilbringe de Aar af deres Liv, som saa den afgørende Betydning for hele deres følgende Udvikling, i en af Landets skønneste Egne. Naturfærdighed har jo en forunderlig dragende Magt over bevægelige Gemytter, og man tør vel nok sige særlig over Kvinder. Det vil let gaa saadan, at en Lærerinde, som skal leve sit ensomme Liv ude paa den jydsk Hede eller paa Vestkysten, vil, naar hun længes tilbage til den Tid, hun var paa Skolen og til Livet sammen med sine Veninder, da ogsaa længes tilbage til den skønne Egn, hvor hun den Gang færdedes, og det vil bidrage sit til, at der bliver mindre Hold paa hende der, hvor man maa ønske at beholde hende. Jeg tror derfor, det vil være det bedste, om man lægger Skolen i en af de vestjydske Byer i Stedet for i en af de smukkeste Egne i Landet.

Bjerre: Der er jo ogsaa hos os her i Danmark meget forskellige Meninger om det saakaldte Kvindespørgsmaal; men paa et Punkt ere vi omtrent enige her netop hos os. Fra alle Sider bliver det nemlig indrømmet, at paa Undervisningens og Opdragelsens Omraade staar Kvindens Gerning paa mange Punkter ganske ved Siden af Mandens, og paa et enkelt Punkt, nemlig overfor Smaa børn, i Reglen endog ogsaa over hans, og med den Erkendelse for Øje er det jo kun en ganske simpel Ketsfærdighedshandling over for Kvinden og tillige i Samfundets egen Interesse, at man behandler de kvindelige Almuuelærere aldeles paa samme Maade som Almuuelærerne, koster akkurat det samme paa deres Undervisning og Opdragelse som paa disse. Men det er jo imidlertid netop hos os i ganske særlig høj Grad langt fra at være Tilfældet.

I Prøjsen f. Eks., hvor Lærerinderne dog langtraa have den Plads i Forskolen som hos os, hvor der er meget disse Meninger om hendes Evner og Dygtighed, ogsaa paa dette Omraade — hun anvendes i Reglen kun som Hjælpe lærerinde og Underlærerinde, har ingen selvstændig Plads, og medens der kun er ansat 5—6,000 Lærere, er der 55—56,000 Lærere — selv der, under disse Omstændigheder, er der dog, ved Siden af de 102 Lærerseminarier, 10 kongelige Kvindese-minarier og tillige 60 forskellige Kvinde-

feminariet, som enten ere kommunale Anstalter eller tildels selvstændige, men vel at mærke fuldstændig under Statskontrol med Hensyn til Afgangsprøver, Lærerkræfternes Antagelse, Eksamener og al Ting, saa at man i alt væsentligt har Statsanstaltens Garanti for Uddannelsen. I Sachsen, hvor Kvinderne om muligt ere endnu ringere stillede i Folkeskolen end i Preussen, er der ogsaa et Kvindefeminarium; i Baiern, hvor der er 7 katolske, 3 protestantiske og 1 simultant Lærerseminarium, er der 2 simultane og 2 evangeliske, altsaa i alt 4 Kvindefeminariet. I Würtemberg — dette Land, hvor Kvinderne allermindst anvendes til Folkeskoleundervisningen og ikke blot have en ussel Løn, men ingen fast Ansættelse kunne naa, og hvor der er meget saa i Folkeskolens Tjeneste — er der alligevel et Statskvindefeminarium til at opdrage og undervise de unge Piger, som skulle tage denne lille Gerning op. I Baiern paa samme Maade, og i Østerrig i de forskellige Provinser ligeledes. Saaledes stiller det sig hele Tyskland over. Og det er endnu langt mere fremtrædende i de Lande i Europa, hvor Kvinder have en større Gerning i Folkeskolen. I de katolske Lande, hvor hun navnlig har Pigebørnernes Undervisning, f. Eks. i Belgien, er der ved Siden af 14 Landsseminarier 13 Kvindefeminariet, officielle Statsanstalter. I Frankrig var der i 1886 ved Siden af 96 Landsseminarier 87 Kvindefeminariet foruden det store Oberseminarium i Auteuil ved Paris, hvor man uddanner Seminarieforstanderinder og Lærerinder i det hele. Af Finland 4 Seminarier er det ene et helt Kvindefeminarium, de to sammensatte af Kvindeklasser og Landsklasser med lige saa mange Kvinder som Mænd. I England — for saa vidt man kan sammenstille dette Land med dets ejendommelige Institutioner og Udvikling — gives der ogsaa omtrent samme Tilflugt til en kvindelig Elev paa et Privatseminarium som til Mændenes Uddannelse. Paa samme Maade i Svejs. Kort sagt, det er over hele Europa, over hele den civiliserede Verden, at man har sørgt for Almuelærerindens Uddannelse, aldeles paa samme Maade og i samme Grad omtrent som for Mændenes efter den Stilling, man har givet hene i Folkeskolen. Kun Danmark danner en Undtagelse; man kan ikke engang tage Norge med, thi der har der for længe siden foreligget et Forslag om 2 Seminarier, og ved Loven af 1889 have de til Dels begyndt at opfylde denne Plan. Danmark er det eneste Land, som fuldstændig lader Almuelærerindeuddannelsen ligge. Naar man

undtager den kongelige Resolution af 1859 og Loven af 1867 og den Smule private Understøttelse enkelte Lærerinder kunne faa, er der aldeles intet gjort for dem fra Statens Side for at sikre Staten de dygtigste og bedste Kræfter i saa Henseende; der er aldeles intet gjort derfor. Vi indtage ved vor Passivitet i den Henseende en ganske exceptionel Stilling. Noget Udførelse have vi ganske vist haft for denne Stilling i den Omstændighed, at vi have haft ret gode private Kvindefeminariet, hvad der i alt Fald for et enkelt Bedkommende hænger sammen med en ejendommelig dansk Bevægelse, som er gaaet hen over vort Land, og som har kaldt paa de gode frivillige Kræfter. Alle ville indrømme, at der er et enkelt Seminarium her i København, som har en fortrinlig Ledelse og fortrinlige Kræfter til sin Tjeneste; men Staten kan dog ifølge Forholdets Natur ikke i Længden blive ved at bygge paa den Slags omstiftelige Omstændigheder, som det at have haft et sjældent godt privat Seminarium hidtil, og dertil kommer desuden, at det særlig gode Resultat paa dette Seminarium og vel paa enkelte andre med staar i den allernøjeste Forbindelse med, hvad der ogsaa af det nævnte Seminariums Forstanderinde for saa Dage siden er bleven fremdraget i en Artikel i et af Bladene, nemlig dermed, at hidtil ere de allerfleste Elever, som have taget Eksamen, komne fra Hjem, hvor de havde faaet gode Forkundstaber, almindelig Dannelse, hvorved de vare i Besiddelse af langt større aandelig Bevægelighed, hurtig Opfattelseevne og Evne til at udtrykke sig og til at gøre sig gældende, hvorved de kort sagt sad inde med mange gode Betingelser for at opnaa et godt Resultat i kort Tid. De have været i Besiddelse af jaadanne Forudsætninger i saa høj en Grad, som der ikke tilnærmelsesvis kan være Tale om at gøre Regning paa hos Eleverne i Fremtiden, thi der vil komme en Masse Elever fra Hjem, hvor de kun have faaet Almueløseundervisning, og efter Sagens Natur og de Forhold, hvorfra Eleverne komme, maa disse Elever tage tungt og ubehjælpsomt paa mange Ting, især i det første Aarstid eller to af Opholdet, hvor der er meget, som de, der komme fra de bedre Hjem, let ville kunne vænne sig til, men som tilligemed de ny Omgivelser er fremmed og nyt for dem, der komme fra Landsbyforhold. Forstanderinden for det nævnte Seminarium gør i sin Artikel opmærksom paa, at skulde Tilgangen blive ved fra de lavere Lag i samme Udstrækning, som den nu begynder at stige, saa vil det